KMVET

2.6.2017 3/2017
22. vuosikerta
irtonumero 12,90 €

Eläinten hoidolla iso merkitys antibioottiresistenssin ehkäisyssä

Antibioottien (mikrobilääkkeiden) tehon heikkeneminen on vakava uhka ihmisten terveydelle. Viimeisen sadan vuoden aikana ja erityisesti penisilliinin keksimisen (1942) jälkeen ihmisten terveydenhoito on kehittynyt vauhdilla, kun bakteeriperäisiä tulehduksia pystyttiin hoitamaan. Modernit leikkaushoidot ja elintensiirrot tulivat mahdollisiksi, kun vakavia tulehduksia pystyttiin ennaltaehkäisemään.

Mikrobilääkkeiden hallitsematon käyttö ihmisillä sekä mikrobilääkkeiden käyttö eläinten rehuissa ja eläinten hoidossa on kuitenkin aiheuttanut sen, että mikrobilääkeresistenssi on jo nyt vakava ongelma terveydenhoidossa. Erityisesti Aasiassa moni mikrobilääke on menettänyt tehonsa lähes kokonaan.

Euroopassa ja erityisesti Pohjoismaissa ongelmiin havahduttiin jo aiemmin ja mikrobilääkkeiden käyttö on paljon tarkemmin säädeltyä. Pohjoismaissa ei myöskään mikrobilääkkeitä ehditty lisätä eläinten rehuihin niin pitkää aikaa kuin muualla Euroopassa ja esimerkiksi Amerikan mantereella. Pohjoismaissa mikrobilääkkeiden käyttökielto rehuissa saatiin myös nopeasti aikaan, joten meillä lähtötilanne kotieläintaloudessa on hyvä.

Vaikka tilanne Suomessa (ja Ruotsissa sekä Norjassa) on maailmanlaajuisesti erinomainen, pitää meilläkin huolehtia entistä tarkemmin mikrobilääkkeiden tehon suojelemisesta. Turhia lääkekuureja pitää välttää niin ihmisillä kuin eläimillä.

Eviran viimeisin päivitys mikrobilääkkeiden käytöstä eläimille on vuodelta 2016, joten se on varsin ajantasainen. Tästä huolimatta eläinten mikrobilääkinnässä on edelleen ongelmia. Vaikka ohjeen mukaan ”fluorokinoloneja, kolmannen ja neljännen polven kefalosporiineja, uusia laajakirjoisia tai pitkävaikutteisia makrolideja saa käyttää eläimille vain, jos muuta tehokasta hoitoa ei ole” niin näiden lääkkeiden käyttö on kuitenkin melko yleistä ja joskus niitä määrätään vain sen takia, ettei eläimelle pystytä antamaan tavallisempia antibiootteja.

Nämä uuden sukupolven antibiootit mielletään usein ”viimeiseksi hätävaraksi”, kun mikään muu ei tehoa ja siksi niiden käyttö pitäisi rajata erittäin tarkasti. Päättäjien olisi myös syytä harkita, tulisiko näiden uusien antibioottien käyttö eläimille kieltää kokonaan. Se tarkoittaisi joidenkin eläinyksilöiden ”uhraamista yhteiseksi hyväksi”, mutta ihmisten kannalta ratkaisu voisi olla parempi.

Naudat laitumelle

Uusin tutkimustieto kertoo, että naudoilla on erittäin voimakas laidunnusvietti. Nauta on valmis tekemään paljon työtä päästäkseen laiduntamaan. Laiduntamisella on selkeitä vaikutuksia erityisesti jalkojen ja sorkkien terveydelle.

Nautojen laiduntaminen on myös hyvinvointi- ja imagoasia. Se, että jopa 20 000 ihmistä saapuu katsomaan keväällä Helsingin yliopiston lehmien laitumelle laskemista, ja Yle näyttää sen suorana lähetyksenä, kertoo paljon siitä, millaisia mielikuvavaikutuksia laiduntamisella on. Laitumella oleva lehmä on keskivertokuluttajan näkökulmasta onnellinen lehmä, ja tätä tukee myös hyvinvointitutkimus.

Kotieläintuottajille laiduntaminen aiheuttaa lisätöitä ja vaivaa, mutta harvoin laiduntaminen tai tarhaus on täysin mahdotonta. Paikoissa, joissa ulkoilu on poikkeuksellisen vaikeaa järjestää, pitäisi jatkossakin myöntää poikkeuslupia, mutta periaatteena pitää olla, että naudat pääsevät ulkoilemaan ja mielellään laiduntamaan.

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

Tässä numerossa

Terveys ja hyvinvointi
6 Antibiootittomuus on nousemassa lihan markkinavaltiksi

Nautakarja
12 Naudan kivun voi tunnistaa, kun osaa katsoa eläintä oikein
22 Siementämään voi nyt opetella omassa navetassa ja omilla eläimillä
28 Lehmän halu päästä laitumelle on todistettu tieteellisesti
30 Nuoren naudan ymmärtäminen parantaa hoitajan työturvallisuutta
36 Vanha parsinavetta sai jatkoaikaa järkevällä peruskorjauksella
40 Israelilaislehmät heruvat huipputuotoksiin erittäin vaativissa oloissa
50 Maitotuotteita halutaan erilaistaa tiedostavien kuluttajien halujen mukaan

Sika
8 Biocheck-arviointi tuo uusia ulottuvuuksia sikaloiden tautitorjuntaan
16 Sianjalostus harppoo eteenpäin Suomessa ja muualla
44 EPP on kätevä kanava sika-alan kansainväliseen verkostoitumiseen
46 Ranskan sikatutkimus satsaa vahvasti uusiin jalostustekniikoihin

Kolumnit
15 Yrittäjältä: Valion ihanuus ja kurjuus
27 Eläinlääkäriltä: DD:n varalta pitää pysyä hereillä
29 Hyvinvointikolumni: Onko eläinten hyvinvointimerkinnällä tulevaisuutta?

Vakiopalstat
5 Maailman tautitilanne
52 Kotieläintuotannosta tutkittua
54 Uutisia ja uutuuksia
56 Hintaseuranta
58 Tuotosseurannan tuloksia

Kannen kuva: Tarja Jalkanen